

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția. Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

„Mâna de la Viena.”

Sibiu, 25 Maiu n.

Turburările politice din Croația s'au mai potolit, de-și nu s'au așezat de tot. Nemulțămirea nu e delăturată adecă de tot, și câtă vreme mai există motiv de nemulțămire, există și temerea, că turburările se pot repeta. Ear' motivele nemulțămirii nu vor fi delăturate, pentru-că nu vrea nimeni să le delăture.

De constatat însă le-au constatat mulți, chiar și însuși banul Croației, locuitorul țerii, apoi deputatul croat *Tomašić* din dieta ungară, deputații slavi din reichsrathul austriac, și presa independentă nemagiară.

Motivul principal este: hiperzelul patriotic al funcționarilor de stat, cari cred că adevărata lor chiamare și misiune este să magiarizeze tot ce pot și unde pot. Aceste idei le propagă și funcționarii magiari din Croația, — țără autonomă, — și pentru a le da realitate, pun inscripții numai magiare pe edificiile în cari li-se află birourile, sunt intoleranți și necuviincioși față de populațiune, nu vreau să vorbescă și să comunice cu poporul croat în limba acestuia, ci se poartă în mod provocator față de el.

Tote acestea sunt motive, cari pe un popor cu sânge cald, cum e cel croat, ușor îl scote din sărite. De aci deci dese turburări din Croația.

Firese lucru ar fi, ca date fiind motivele, — cei în drept să caute a le delătura, fiind-că atunci de la sine cade efectul, ori acțiunea provocată de motive. La așa ceva însă nu se gândește nimeni de la noi; dar' în schimb ni-se spune neconținut povestea vechiă, că „mâna nevedută de la Viena” pune turburările la cale în Croația, precum ar voi, — dacă ar pute, — să le pună la cale și printră celelalte naționalități din Ungaria!

Și pentru-ca să li-se prinda vorba, se provoacă cei ce toate relele le ved venind de la Viena, la evenimente tragice din anii 1848/49, cari tot în Croația și-au avut începutul, și tot în urma operării „mânii de la Viena!”

Vedenii, născute în creerii bolnavi ai șovinismului magiar! Urmare a temerii de care sunt cuprinși patrioții nostri, după cum foarte nimerit le spune ziariul vienez „Die Zeit”, care într'un număr mai recent scria la adresa lor, — cu privire la turburările din Croația, — următoarele:

... „Fratele Șoven ar pute să își examineze puțin sinul propriu. Dacă Croații încep să demonstreze în contra firmelor, emblemelor, stégurilor magiare, în contra edificiilor de la garile magiare, în contra locuitorului magiar din Zagreb, adecă în contra banului, — lucrul vine de acolo, că Ungaria în deceniile din urmă a priceput mai puțin de cât ori-când altă-dată în trecut, să împace naționalitățile cu supremația magiară. Că patriotismul magiar și-a căutat un teren de activitate, pe care cetățenii nemagiari ai Ungariei nu l' pot ceda fără apărare deservită.

Evident, că mania de magiarizare a fanaticilor nu e de cât politică de temere, un fel de apărare agresivă, dic-

tată de necesitate, și născută în urma triceii, că micul popor magiar va fi simplu strivit de cercurile expansive ale rasselor mari din jurul seu, dacă nu-i succede cumva, ca întră limitele statului propriu să stabilească cel puțin unitatea națională și de limbă.

Dar' frica a fost totdeauna rea sfătuitoare. Magiarii sunt cu mult prea slabi pentru o asimilatoare prestațiune de forță. Cea mai simplă cumințenie ar trebui să le impună renunțarea în mod absolut de la crearea unui stat unitar național, și formarea, cu naționalitățile din patrie împreună, a unui stat liberal, *stat de drept și de cultură*.

Limba statului ungar era înainte cu un secol cea latină, și e nefericire, că rassa guvernantă s'a determinat să ridice limba magiară la rang de limbă exclusivă de stat, în contra voinței majorității cetățenilor proprii. De aici își iau isvorul toate acelea contramani-festațiuni ale unor naționalități tari și mândre cum sunt Croații, cari nu pot suferi, ca de es. căile ferate ale statului să fie și pe liniile croate date pe mâna funcționarilor magiari, cari pe de-asupra, după cum a constatat și Banul, sunt funcționari *cu prea mare conștiință magiară*. Asupra serioității acestei lupte naționaliste sunt în ră-tăcire cei ce cred că ele sunt conduse de „mâna de la Viena”. E tocmai întors. Mâna de la Viena le asigură Magiarii și astăzi predominanța în țera proprie. Ear' statul ungar, independent în mod absolut, așa cum îl visază ultraistii magiari, ar înceta în scurtă vreme să mai fie *stat magiar*! ...

Da, acesta e adevărul. Mâna de la Viena a operat totdeauna mai mult în favorul Magiarii, de cât în favorul naționalităților nemagiare din patrie; și e act de ingratitudine față de această mână nevedută, din partea acelor, cari ei îi atribue toate relele, născute de altcum din atitudinea lor proprie. O chestie această, asupra căreia multe ar fi de spus, dacă ar fi să căutăm stabilirea adevărurilor. Le va stabili însă istoria.

Zece Maiu. Ziua de zece Maiu a fost serbată Sâmbătă în București, și pretutindenea în regatul român, în chip mareț, amăsurat în semnătății ce o are.

Activitatea inaugurată. Cercul electoral al *Dobrei* (Comitatul Hunedóra) a devenit vacant prin mórtea deputatului Lázár Árpád. Fiind cercul acesta curat românesc, fruntașii din acele părți au luat hotărîrea, în o consfătuire intimă, să candideze de deputat dietal pe domnul Dr. *Aurel Vlad*, avocat în Orăștie, care a primit candidatura și Joi, în 28 Maiu n. a. c. va merge la Dobra pentru a-și desfășura programul politic. Dl Dr. Vlad candidază cu program național.

Resboiul turco-bulgar. Trupe turcești trec mereu din Asia-mică în Europa, de unde se deduce, că resboiul turco bulgar e inevitabil, dacă Turcia nu va pute ajunge la înțelegere pacinică cu Bulgaria, în privința repacificării Macedoniei. Se spune, că Turcia își are gata planul atacului fruntăriei bulgare, cu două aripi de armată de câte 100 mii de soldați fie-care, și cu un centru de 20 mii. Valiul din Salonie s'ar fi esprimit în fața corespondentului de la „Wiener Extrablatt” astfel: „Nu vom avé pace în Macedonia până nu vom fi biruiți într'un resboi cu Bulgaria”. Diplomații cred însă în o înțelegere pacinică.

Conferențele învățătoarești.

Cercul Sighișoara.

Sighișoara, 28 April v.

Sedința primă.

(23 April v.)

În cercul Sighișoara, compus din protopresbiteratele *Sighișoara* și *Cohalm*, conferența învățătoarească s'a ținut sub conducerea dlui profesor și director la școla comercială din Brașov *Arseniu Vlaicu*, comisariu consistorial, în comuna Cohalm.

Învățătorii prezenți au participat în frunte cu dl comisariu consistorial la celebrarea serviciului divin și la invocarea duhului sfânt s'ăvârșit prin părintele local I. Bercan în biserică gr.-or. din Cohalm.

A făcut foarte plăcută impresiune asupra numărului popor present faptul, că cântările atât de la utrenie cât și de la sânta liturgie, au fost cântate de membrii conferenței.

După terminarea serviciului divin dl comisariu a rostit poporului present o frumoasă și instructivă predică despre însemnătatea zilei, arătând în o limbă frumoasă și pe înțelesul poporului viața minunatului și sântului mucenic George, și în urmă dând folositoare și frumoase învățături morale poporului despre datorințele față de educația fiilor.

După invocarea duhului sânt, la orele 11, dl comisariu consistorial *Arseniu Vlaicu* deschide conferența cu următorul frumos și instructiv discurs de deschidere:

Dlor Colegi! În vorbirile, cu cari am avut onorul a deschide conferențele anterioare învățătoarești din cercul nostru, am schițat în liniamente generale o mare parte din însușirile ce trebuie să le înfrunescă în sine învățătorii-apostol al nămolului nostru. Cu această ocaziune doresc însă să fac un pas înainte în această direcțiune și să vă vorbesc ceva despre *puterea imitațiunii și urmările ei*.

Fie-care din dvóstré ați auzit vorbindu-se de paserea măestră, numită papagal, care imită cu o perfecțiune rară vocea ome-nescă. Această pasere nu se mărginește numai a imita vocea omului, cântarea sau alte sunete, pe cari le aude, ci și-le însoțește de anumite mișcări, le lăgă de anumite fapte, la cari se corespundă exact vorba imitată. Cunoșteți asemenea animalul maimuța, care imităză faptele omului cu o fidelitate atât de perfectă, în cât pune în uimire pe observatorii cel mai pretențioși. Mai sunt și alte animale cari au darul imitării, mă mărginesc însă la aceste două tipuri alese și de toți cunoscut și folosite zilnic ca exemple pentru caracterizarea faptelor semenilor nostri, când în sens bun când în sens rău. Ei bine, dlor colegi, n'ați observat și esperiat și dvóstré, că aceste animale neperfecte și foarte inferioare omului, care este coróna creațiunii din toate punctele de vedere, au unele trăsuri caracteristice și inerente fie-căruia dintre noi? Omul cu totă rațiunea lui, cu totă superioritatea facultăților, se asemănă în multe privințe acelor animale inferioare, imităză și reproduce și încă în măsură potențată, paralel cu gradul lui de cultură, paralel cu împrejurările în cari trăiește. Natural însă, că această imitațiune și reproducere o găsim mai puternic dezvoltată la omul mai puțin înaintat în cultură, și în măsură deplină la copii.

Priviți în jurul dvóstré cu atențiune și veți observa cum căscatul molipsește o adunare întrégă, cum lacrimile unui storc lacrimi din ochii tuturor, cum gestul unui răpește involuntar mâna celor-ce l' observă, cum cântarea ne îndemnă pe toți la cântare, cum mărirea ne mișcă involuntar fălcile, cum focul unui ne aprinde pe toți de o po-

trivă, cum erupțiunea unui în strigăte și fapte răpește în sine pe toți ceilalți. Dați puțină atențiune mai cu sémă copiilor și veți vedé, că punerea pălăriei moșului pe căpșorul lor mititel, îmbrăcarea sumanului tatălui pe corpul lor șubred, jocurile nevinovate ale fetițelor de-a mama, de-a mesagiul, și mii și mii de alte fapte, nu sunt altceva de cât imitațiuni și reproduceri ale lucrărilor și faptelor, ce copiii le-au văd și esperiat în jurul lor, în casa părintescă, în școlă, pe uliță, cu un cuvânt ori-unde au văd omeni mari lucrând ceva.

Ce alta de cât imitațiune este ore copilul teribil, care în nevinovăția lui face mătusei ori vecinului aceleași observațiuni și imputări, pe cari le făceau părinții sei la masă întră patru păreți, sau ce alta de cât imitațiune este tradarea cea frecuentă a faptelor secrete comise de servitori, prin copii, cari abia s'ar păré că dau atențiune faptelor celor chiămați a-i îngrij și crește; ce alta de cât imitațiune sunt deprinderile rele și urite, ce le observăm adese-ori la copii lăsați în grija slugilor stricate? Și sute și sute de exemple aș pute cita pentru a dovedi puterea de imitațiune, care este strîns legată de firea ome-nescă și înăscută în noi împreună cu toate celelalte însușiri bune și rele.

La întrebarea firască, dacă imitațiunea este o însușire bună sau rea, nu putem răspunde de cât cu *da* și cu *nu*, după împrejurări și după urmările produse de ea. Aceste urmări însă au o importanță cu atât mai mare, cu cât obiectul imitațiunii produce valori mai mari, cu cât influința lui se estinde asupra unui număr mai mare de indiviđi accesibili de a deveni instrumente orbe ale acestei înclinări absolut naturale și în același timp nevinovate, prin calcul și preocupățiune, dar' adese-ori vinovate prin fapte și urmări. Și ore în viața poporului nostru, care este obiectul tuturor privirilor, care este focaliul de infecțiune și isvorul tuturor pornirilor salutare și deasastrose, tuturor imitațiunilor demne și condamnabile? Au dóră nu preoții și învățătorii sunt pilda vie a societății, în care își desvóltă ei activitatea, nu învățătorii sunt modelul, după care se forméză generațiuni întregi?

Recunoscut odată acest adevăr, să ne dăm sémă, cari sunt faptele și însușirile demne de imitat la învățători, și cari sunt urmările însușirilor condamnabile, dar' — durere — totuși răpitoare pentru generațiunile tinere, incapabile de judecată serioasă și matură? Spre acest scop să începem cu faptele cele mai neînsemnate, trecând de la mic la mare.

Care din dvóstré, iubii colegi, trecând printr'o comună n'ați simțit o deosebită mulțămire vedând cum micii copii, în drumul lor vă salută respectuos luându-și pălăriile, și care din dvóstré n'ați simțit o adevărată indignare, vedându-i cum cască gura la dvóstré sau chiar cum se iau după căruța dvóstré ca după o comedie? Indignarea dvóstré și-a ajuns culmea, când acei copii rău crescuți vă însoțesc încă și cu strigăte și cuvinte urite și adese-ori chiar cu petrii și injurături, căci pôte le-ați stricat jocul în țărînă și tăvălirea în noroiu. Imi închipuiesc, că și dvóstré veți fi cugetat ca și mine, că nici dascăli nici părinții acestor ființe nevinovate nu sunt liberi de păcatul comis de dînșii inconștii, dar' nu mai puțin păcat. Fără voie vă va fi scăpat din gură un cuvânt de osândă asupra lor, cari sunt nevinovați, dar' în același timp vă veți fi cugetat la părinții lor și mai cu sémă la dascălii lor bădărani, necrescuți și lipsiți de maniere, căci de ar fi fost ei altcum, și elevii trebuiau neapărat să se presinte altcum. Vedând pe copii tăvăliți în noroiu trebuie că

v'ati gândit ca și mine, că curățenia nu este însușirea de căpetenie a dascălului, căci altcum nici chiar la joc copiii n'ar fi lăsați a se abate de la curățenie.

De veți fi observat elevii cu mâinile murdare, crepate, cu noroiul de un deget pe ele, cu hainele murdare, pline de noroiu și praf, rupte, nepetecite, cu nasturii lipsă, cu ghețele și cismețele roșii, se știți că nici povătuitorii lor nu sunt altfel, căci cine grijește de sine nu poate suferi nici la altul neglijența și murdăria, ce te îngreșează. Și cum înfățișarea esternală este o oglindă prin care vedem în internul cuiva, deja această priveliște este de rău augur pentru judecata ce trebuie să ni-o formăm asupra însușirilor și caracterului acestor indivizi. Ora intrării în școală și la biserică a sunat, și de veți observa copiii și chiar omeni mari, cari cu pași grăbiți merg către școală și biserică, se știți că punctualitatea nu e virtutea de căpetenie nici a dascălului nici a preotului, ci e acestia sosese de regulă la gară după plecarea trenului. Și nu cred, că trebuie să vă mai spun, că omul nepunctual este o sarcină și pentru sine și pentru ceilalți, pe cari îi împedecă în împlinirea datorințelor lor, îi generează în acțiunile lor și-i păgubesc în rezultatele muncii lor.

În unele comune rar vă este dat a vedea copii pe stradă și și mai rar omeni mari trândăvind în joc și neactivitate. Acolo fie-care și are ocupațiunea sa în casă, în curte, în grădină și la câmp. Acolo timpul e ban și o știți, iubitorilor, că individul neactiv, care perde pe zi în nelucrare numai 10 fileri, sau timp de 10 fileri, perde pe an aproape 80 corone și în zece ani preste 1200 cor., ear' într-o viață intră o avere intrăgă. Ei bine, în comuna unde veti vedea lume neactivă, trândăv, se știți că există pilde rele, acolo preoții și dascălii premerg cu comoditate și trândăvie, cari sunt începutul tuturor viciilor.

Câtă durere n'ati simțit însă dvăstră trecând pe lângă cărcima satului, care răsună de cântece și chiuțuri, în timpul când credincioșii sunt în lăcașul lui Dumnezeu la rugăciune, sau când harnicul econom e la munca câmpului! De sigur vi-ați zis, că comuna aceea e ursită peirei, pentru-că din ea a dispărut credința, a dispărut munca. În locul zicalei: „Rogă-te și muncește“ a intrat deprinderea diavolească: „mânâncă, bea și trândăvește“, și de acolo lipsesc propovediile adevărului, dascălii și preoții s'au abătut de la sfânta lor chemare.

De sigur ați înopțat și dvăstră în vre-o comună străină, ca oșpeți nepoftiți. Și dădă ospitalitatea românească e proverbială. Dar n'ati observat ore o sprâncenă încruntată la gazda casei, un semn furiat către găzdoie? Ce va fi însemnat acesta? Nimic alta, de cât că sosirea neașteptată a oșpelui a cădută spre greutatea casei, că gazda împarte cu greu darul cerese cu oșpele cădută din senin, căci însași gazda luptă cu lipsa și nevoia, sau apoi că sgârzenia îi rade inima. În cazul prim lipsa e o urmare a neactivității, neomeniei sau nenorocirii; în cazul al doilea sgârzenia e o însușire condamnată, cu mult mai păcătoasă. Și se știți că în comuna aceea iubirea deapropelui e necunoscută, că în ea egoismul și sgârzenia s'au încuibat. Că atât dascălul, cât și preotul își țin de cald numai lor și de la ei a purces aceea deprindere rea și neomenescă.

Diminșea la deșteptare de sigur vi-ați aruncat privirea în jurul dvăstră, în casă, în bucătărie, prin curte, în grajduri, în grădină și cu un cuvânt preste tot, unde mâna îndemnată și ochiul observator al gazdei dvăstră au se și arete destoinicia lor. De veți fi observat ordine și curățenie în casă, belșug în bucătărie, grânare și grajduri pline și bine îngrijite, curte curate, grădină bine cultivată și totă împrejurimea lăudând pe gazda vrednică, se știți că sfaturile și lecțiunile dascălului n'au cădută pe pământ, nici în mărăcini, ci în pământ bun și binecuvântarea mării lui s'a revărsat preste munca și casa aceea.

Asemenea de ați asistat la sfatul bătărilor satului în cauze publice de ori-ce natură și ați băgat de seamă modul lor de vorbire și de purtare, ordinea, liniștea, vorbele înțelepte, bunăcuviința, bunăînțelegeră și dragostea frățească, de sigur vi-ați zis, că sfetnicii poporului cu laudă merită acest nume și încrederea poporului încredințat conducerei lor. Pe când dacă ați observat certă și zavistie, hulă și dușmănie, neîncredere și bănuială, se

știți, că aceste însușiri caracterizează și pe conducătorii poporului același pățimăși și de pricină.

Trecând prin comuna cutare, de sigur ați observat o stradă intrăgă pustie, cu casele pe jumătate arse și de ani de zile ne-reparate. Acolo spiritul de prevedere al conducătorilor a lipsit de la datorința de a lumina și învăța pe poporeni să se asigure contra primejdiei cotropitoare a focului. Din contră, în altă comună nici primejdia de grindină și inundație nu a cauzat pagube mari poporului, pentru-că asigurarea i-a despăgubit la sfatul și intervenirea conducătorilor lui prevădători și cu tragere de inimă, cari ei însiși s'au mântuit de nevoie tot numai prin mijlocul acesta.

Vădând apoi biserica și școala frumos zidită, mândre și bine întreținute și înzestrate cu cele de lipsă, de sigur v'ati convins, că prisosul dărniceii nu putea afla mai bună întrebuințare de cât la aceste scopuri mărețe și numai exemplelor alese ale dascălilor și preoților se poate atribui pe sfatul de jertfire pentru scopuri publice, pe altariul cultului și conservării nămolului nostru.

Și multe alte lucruri și fapte nobile și frumoase viași mai pute înșira, că rezultate esclusive ale celor vădute și învățate de la dascălii și apostolii cultului nămolului nostru, ca imitare a ținutei lor demne și laudabile. Totdeauna însă puteți și multe scaderi ași pute scote la ivelă ca imitațiune și învățătură rea luată de la dișii și încă potențată prin nepricepere și pasiune mai mare.

Cetesc însă în privirile dvăstre ore-care curiozitate, întrebarea: „De ce nu mă ocup la această ocaziune de cutare ori cutare cestiune strict pedagogică“?

Răspunsul meu la această naturală întrebare e foarte scurt: „De ar avea cineva știința lumii întregi și i-ar lipsi adevărata creștere și cultură, ar fi mai de compătimit de cât cel lipsit de carte și știință“. Cu atât mai frumos este când cineva, pe lângă lumina minții este împodobit și cu creșterea și cultura inimei. Și pe când în conferințe ne vom ocupa în măsură propuneră de la lumina minții, am creșut de cuvântă a le introduce prin câteva cuvinte asupra cultului inimei și semnelor ei vădite ca urmări ale imitațiunii faptelor și însușirilor la popor și la elevi. Astfel, iubitorilor colegi, nu fiți numai luminătorii poporului, ci fiți în același timp educătorii lui. Distingeți-vă înaintea elevilor vostri și părinților lor prin adevărata cultură a inimei, prin însușiri și virtuți frumoase. Curățenia în vestminte, ordinea în lucruri, exactitatea și punctualitatea în fapte, dulcea și sinceritatea în sfaturi, blândețea și justetea în admoniare și în reprimarea greșelilor și viciilor, munca și economia, modestia și ospitalitatea, spiritul de jertfă și stăruința, prevederea și apărarea de vremuri grele și lovituri neașteptate, pacea, bunăvoința și buna înțelegere sunt tot atâtea însușiri ale cultului inimei și creșterii adevărate.

Aceste podobe răpesc și se moștenesc din generațiune în generațiune; imitarea lor este atât de naturală, încât cu siguranță aproape matematică poți deduce, din presențarea, faptele și însușirile copiilor și poporenilor, cari din aceste însușiri lipsesc dascălului și cari din aceste virtuți îi împodobesc inima. Binecuvântarea cerescă este pentru popor dascălul luminat și înzestrat cu semnele cultului adevărate.

Cu dorință ferbinte, că Dumnezeu părinților noștri să ne dăruiască tot dascăli luminați și cu adevărată cultură a inimei, ferindu-ne de fățarnici, clevețitori, inimi rele și dușmane și de trădători, — declar conferința deschisă. (Va urma).

Pentru catedrală.

În zilele din urmă s'au mai făcut următoarele oferte benevole pentru fondul catedralei din Sibiu:

1. Ioan Șuiaga, paroh în Teiu (Dobra) . . . cor. 100
(A mai dăruit câte 100 cor. bisericeii din Teiu și școlei din Dobra)
2. Victor I. Sălăgean, paroh în Săcămaș . . . „ 100
3. Ioan Sărb jun., paroh în Mihăești . . . „ 100

Despre George Lazar.

Conferință ținută în Avrigh, în seara de Sf. George, de S. Mircan, cleric.

Precum Christos pe Lazar
[din morți a înviat,
Așa tu România din somn
[ai deșteptat.

Stimaților domni și domne! Iubit popor!

Cu adevărat inspirat a fost școlariul Carol Rosetti de amintirea dascălului său, când în aceste două versuri a cuprins adevărata și deplina ființă a marelui bărbat!

Precum Christos pe Lazar din morți a înviat,
Așa el România din somn a deșteptat.

George Lazar nu trebuie considerat ca persoană cu porniri multilaterale, ci trebuie privit mai mult de cât alți omeni ca o ființă unilaterală, care o singură lumină strălucitoare a avut înaintea sa în intrăgă-i viață, un singur ideal măreț a urmărit cât a trăit, cu gândul și cu fapta; și nu trebuie privit nici din punct de vedere politic, nici economic, nici științific, nici literar, căci în adevărata sa splendorie el nu apare nici ca bărbat politic, nici ca forță economică, nici ca filosof, nici ca bărbat de știință, nici ca limbist. George Lazar trebuie privit numai din punct de vedere moral sau național-moral. El a fost apostol și ca apostol trebuie apreciat.

Iisus Christos a fost apostol al lumii întregi, ear' George Lazar apostol al unei părți din lume: Apostolul nămolului românesc.

Acum se împlinesc 80 ani de la mărtea lui George Lazar. Cuvine se, ca cu această ocaziune să ne înălțăm cugetul spre acest fiu vrednic al Avrighului, spre această figură distinsă a istoriei nămolului nostru, spre acest apostol trimis de providență nămolului românesc.

Și fiind-că ideile morale trebuie să ne călăuzescă în aprecierea ori-cărui bărbat, ca unele ce formază partea cea mai aleasă a sufletului omenesc, și fiind-că George Lazar a fost un exemplu neîntrecut de moralitate, voină să prezentăm astăzi quintesența ființei lui George Lazar, nu avem alta de făcut, de cât să scotem la ivelă ființa morală a lui George Lazar, stabilind, că acest mare lăcățel de ce calități morale a dispus? Și cât bine a realizat în scurta sa viață?

George Lazar a îndeplinit voia lui Dumnezeu. El cu inima liniștită poate răspunde supremului Judecător la ultima judecată, cum a zis poetul:

„O, Dămine, 'n lume cât am stat,
„In ochii sei plini de-admirare
„Pe tine te-am reprezentat.“

Cum a realizat el voia lui Dumnezeu? Și a dedicat intrăgă viața poporului său.

Sf. Scriptură zice: Hrănește pe cel flămând! Adapă pe cel setos! Imbracă pe cel gol! — George Lazar pe poporul său flămând, lipsit de hrana sufletescă, l'a hrănit cu hrana spirituală, pe poporul său setos de știință, l'a adăpat cu știință, pe poporul său despoiat de haina sa naturală, de limba sa românească, l'a îmbrăcat în haina sa măiestră. Și câte a făcut el pentru acest popor, în numele Domnului a făcut și voia Domnului a împlinit!

Absolut nu putem admite, că el a fost mântuit pe calea realizării faptelor sale dintr'un șovinism orb, care ar fi tins într'acolo, ca numai națiunea sa să triumfeze, adică dintr'un egoism, care din punct de vedere moral nu este admis; ci din contră, suntem convinși pe deplin, că George Lazar a fost împintinat spre faptele sale de o inimă altruistă, iubitoare de deapropoie, de niște porniri nobile, cari nu tindeau, de cât numai și numai la împlinirea voinței divine.

Că într'adevăr George Lazar a fost condus de principii mai înalte religioase-morale, acesta o întărește și faptul, că a fost teolog. Și constat, că teolog trebuie să fie orice adevărat apostol. Cuvântător al lui Dumnezeu! Căci fără de a avea drept basă înaltele idei religioase, ori-ce instituțiuni și ori-ce activitate nu poate da roade dorite. — Cuvântător al lui Dumnezeu a fost Măntuitorul Christos, cuvântător al lui Dumnezeu a fost și apostolul bisericii noastre, nemuritoriul Șaguna, care s'a exprimat în privința aceasta așa: „De m'asi naște de 1000-ori, tot preot m'asi face“.

(Va urma).

De la sate.

Producțiune românească în Agnita.

Elisabetopol, 21 Maiu n.

Puterea și viitorul poporului român din Ungaria și Transilvania e în mâna plugarilor români, pentru-că clasa acestora formază majoritatea absolută a poporului, și pentru că ocupația acestei clase poate să ne dea independență și libertate.

Plugarii lui Dumnezeu există numai muncii sale și lui Dumnezeu. De aci independență și libertatea la această clasă în viața socială. Având această libertate, — numai un mijloc îi mai trebuie, ca să își elupte și libertatea politică, și acest mijloc e cultura.

Când vom avea o țărânie cultă, atunci anomalia politică în care ne aflăm, încă se va schimba, pentru-că cultura nu suferă anomalii. Se va mișca masa cultă fără ca vre o putere să îi poată rezista. Nu deputați în parlament, ci cultivarea poporului ne va reforma viața politică națională! Când vom avea un popor cult, drepturile ce îi compet acestuia după trecutul, valoarea lui reală și după legea naturală, urmază de sine precum de sine au trebuit să cadă lanțurile iobăgiei sub spiritul de libertate al timpului.

Cu cultura generală însă, care este condițiunea mării poporului, stăm slab. Abia în timpul din urmă s'au făcut ceva progrese în unele comune, cari au avut fericirea de ași câștiga învățători conștiențioși și inteligenți.

Un astfel de învățătoriu e și dl Ioan Paicu din Agnita. Dovadă producțiunea teatrală, ce a aranjat-o cu elevii sei de școală și cu tinerimea adultă din Agnita în 17 l. c. Programa destul de abundentă a producțiunii a stat din următoarele puncte: 1. „Fiii României“, cor. 2. „Craiu nou“, operetă de V. Alexandri, predată de tinerimea adultă și 2 învățători. 3. „La oglindă“, poezie de Coșbuc, predată de o fetiță de țeran. 4. „O convorbire“, compusă de învățătorul I. Paicu (între elevii din Agnita). 5. Impăria Adevărului, piesă morală de G. Pletosu, predată de 12 fetițe de școală. 6. „Pelin beau“, cântată de inv. I. Paicu solo, și cor. 7. „Florin și Florica“, operetă de V. Alexandri, predată de 3 persoane. Și în urmă 8. „Sună buciul“, cor.

Cântările cântate de corul elevilor dlui Paicu și al tinerimei adulte din Agnita au fost pe deplin succese.

Poesia „La oglindă“ a fost predată de o fată de țeran, asemenea cu succesul cel mai deplin.

Convorbirea din punctul 4 al programei între elevii școlari a fost de tot interesantă. Cuprinsul potrivit al convorbirii, predat cu o naivitate de tot naturală copilărescă a plăcut foarte mult publicului. Cu deosebire de pe fețele mamelor țărance, cari încă erau de față, puteai ceti bucurie, îndestulare sufletescă, de care numai o mamă poate simți, când își vede copilul iubit atât de isteț, precum al ei era în rolul său.

Opereta „Florin și Florica“ a fost predată de învățătorul Ioan Paicu, de o fetiță de țeran abia de 15 ani și încă de o persoană. Că dl Paicu s'a achitat de angajamentul din această piesă cu multă dibăcie, nu i de mirat, pentru că rezultatul întregii producțiuni a fost numai meritul d-sale. Mult a fost admirată însă copilața de țeran pe care nici o artistă nu ar fi putut-o întrece în rolul ei l'a avut. Nu, pentru-că nici „Florica“ lui V. Alexandri pe care a reprezentat-o, nu a putut fi mai frumoasă, mai dragălașă, mai isteță, mai dulce la vorbă de cât această fetiță în rolul avut.

Piesele „Craiu nou“ și „Impăria Adevărului“ încă au fost bine succese.

După producțiune a urmat joc până dimineță.

A asista la atari producțiuni populare e o plăcere, pe care la alte producțiuni, fie chiar și mai artistice, de ale inteligenței, nu o poți afla. Nu o poți afla, pentru-că lipsește bucuria ce o simți, când vezi că stîlplul națiunii, țeranul, prin generația tină începe a se deștepta.

Chiar pentru aceea mă mir, cum de inteligența din jur, afară de dl preot Savu din Veseud, nu a participat la această petrecere populară, de la care numai cu îndestulare sufletescă și mândrie națională s'ar fi putut depărta? Am auzit, că din motive personale.

Dar' personalitățile ar trebui să fie puse la o parte când e vorba de înălțarea și lumina-rea poporului.

Multă iubire de nēm, conștiință de chiă-mare, zel și însuflețire pentru cultura popo-ruului a trebuit să aibă dl învățătoriu Ioan Paicu, de a avut paciența a instrui niște co-pii de țeran în măsura ce am văduț'o la acé-sta producțiune. Incurajare ar merita din tôte părțile!

Dr. Alesandru Morariu
candidat de avocat.

Avis

Membrii români ai comitetului mu-nicipal sunt rugați a se întruni *Vineri, 29 Maiu n. a. c. la 5 ore d. a.* în lo-calul Casinei române din loc. Se vor pertracta obiectele puse la ordinea de zi a proximei adunări generale municipale, precum și alte chestiuni importante.

Sibiiu, în 25 Maiu n. 1903.

I. A. de Preda Dr. I. Beu

NOUTĂȚI

M. Sa împăratul și rege a plecat din Budapesta la Viena în 21 Maiu (Joi) cu trenul de la 4 ore după amiază.

Adunări municipale. Pe 29 Maiu st. n. e convocată în adunare generală congre-gația comitatului Hunedóra (la Deva), ear' pe 30 Maiu st. n. e convocată, în adunare ge-nerală extraordinară, congregația comitatului Arad (a Arad). În ambele sunt puse la or-dinea zilei obiecte și de interes special romă-nesc.

Alegere de preot în Deva. Nise scrie din Deva, că eri, Duminecă, s'a făcut acolo alegerea de preot pentru parochia a doua, devenită vacantă prin mórtea fostului paroch George Nicórá. Sinodul electoral a fost condus de protopresbiterul George Romanul. Candidați au fost: Cornel Popescu, student în filosofie la universitatea din Budapesta, și Ilarie Gonța. Totalitatea voturilor date (103) le-a întrunit dl Popescu, care a fost procla-mat ales.

Act de recunoștință „Albinei”. Cum tuturor e cunoscut, institutul de credit și eco-nomii „Albina” a fost totdeauna în fruntea institutelor noastre financiare în ceea ce privește distribuirea în scopuri culturale și de binefacere a unei părți din profitul ei curat, nefiind exclusivistă în ceea ce privește națio-nalitatea, ci făcând părtășia la ajutoarele ei și institute culturale ce stau afară de cercurile naționalității române. Acastă munificență și ecuitate a direcțiunii „Albinei” a îndemnat pe ministrul r. ung. de culte și instrucțiune publică să adreseze zilele aceste o scrisoare de mulțămînt direcțiunii, pentru ajutoarele date în scopuri școlare.

Un bun post de medic. În urma strămutării medicului de până acum a ajuns în vacanță postul de medic în cereul Magyar-Gyerő-Monostor, dotat cu 2000 cor. salariu, 2000 cor. onorar de la fabrica de fereștre, 600 cor. onorar pentru vizități și curarea trachomei, — total 4600 cor. + taxele de practică (ziua 40 fileri, noptea 80 fileri). Pu-blicul cercului dorind să aibă medic român, atrage pe acastă cale atențiunea medicilor români asupra bunei ocazii de a-și asigara existență frumoasă. E de dor t, ca reflectanții să se presinte cât mai curînd în cerc, spre a se pune în conșlegere cu alegătorii. De-taiuri se pot lua de la învățătorul Eliseu Gabor din M.-Gy.-Monostor, care în epënd cu ziua de 20 Maiu st. v. stă bucuros la dispoziția petenților.

Asentările de nou amănate. Mini-strul r. ung. de honveđ, prin un circulariu adresat autorităților competente face cunoscut, că „din cauza cunoscutelor împrejurări poli-tice” amână de nou asentările pe timpul din 1 Iuliu până în 29 August.

Ucis de beutură. Emanuil Moural, elev al școlii de agricultură din Viena, Mer-curi s'era făcuse mare chef cu doi colegi ai sei, cu cari apoi s'a dus la un al patrulea coleg, unde împreună cu colegul s'u Carol Sebestha a beut o litră de sligoviță. După aceea s'au culcat ambii. A doua zi cătră amiază prietini au cercat să-i treziască; Moural era însă mort, fl ucisese beutura, ear' Sebestha, trezit cu mare greu, se află acum în spital bolnav grav.

Avis. Corul mixt bisericesc va ave probă Marți (13/26 Maiu) la 6 ore s'era în siminariul Andreian. P. T. membrii sunt rugați a lua parte.

„Elias”. Frumósă creațiune artistică a lui Mendelssohn-Bartholdy, oratoriul „Elias” a fost cântat Joi, 21 Maiu n., în biserica evange-lică din loc, din partea puternicului cor de bărbați al Sașilor din Sibiiu. Spățioasă biserică a fost din acest incident plină de public as-cultător; ear' corul s'a degajit cu onóie de gréua sarcină ce luase asupra sa. Corurile au fost precise, ear' solistii și solistele de o bravură rară. Solisti au fost domni Bittermann, și Ganther, soliste dsórele: Delia Olariu și Victorine Ott. Dirigent domnul Kirchner, asu-pra căruia se revarsă în prima linie gloria zilei.

Pentru propagarea religiozității. Țarul Nicolae II al Rusiei a distins pe g'neralul Bogdanovitz cu ordul Alexandru cel nou, pe care i-l'a trimis cu autograf ținut în ter-mini fôrte călduroși. Acastă distincțiune a căpătat'o generalul pentru meritele căștigate prin răspândirea de cărți și scrieri de cuprins religios moral.

Românii prind teren! Așa se tîngu-este domnul Sipos, inspectorul regesc de școle din Bihor, într'o broșură acum de curînd pu-blicată. Cu date statistice arată autorul bro-șurii, că Magiarii pas de pas perd terenul în comitatul Bihorului, și încet dar' sigur se con-topesc în populațiunea română. Ca motiv al acestui fapt dl Sipos înșiră sistemul de doi copii, încubat printré Magiari, și apoi și aceea, că din căsătoriile mixte, legate între Magiari și Români, se nasc generațiuni curat române, pentru-că rassa magiară e inferiôră celei române. Prețioșe constatări!

Turburări mari în Agram. Mercuri (20 Maiu st. n.) fiind aniversalul morții lui Jellissich s'au adunat în Agram peste 10.000 de ómeni să iee parte la serviciul divin ofi-ciat pentru Jellissich. După term'narea servi-ciului și împodobirea statuei lui Jellissich cu standarde croate și cununi de flori, mulțimea a plecat să demoleze gara și localurile direcției căilor ferate, strigând ca dîntr'o gură: Ina-nte, la g'ral Jos cu toți ungurii! Politiia li-a în-chis calea în strada Zrinyi, la ce mulțimea a trecut în strada Mikolici, în timp ce de prin ferești și balcónele caselor damele aruncau cu petri în poliștiții și gendarmii ce urmăriau mulțimea. Gendarmii, sângerății de loviturile de petri și-au ținut puștiile spre ferești; nu au pușcat însă, neștiind că din cari a nume au fost atacați. Mulțimea de jos vedînd hesi-tarea gendarmilor și interpretând'o ca și cum nu ar cuteza să facă us de arme, a năvălit asupra poliștiștilor călărăși, pe doi i-a tras jos de pe cai și i-a bătut de mórte. S'a produs învâlmășă înfîorătoare, sâmnînd a veritabilă bătălie. Sute de inși au fost răniți, alții — cam o sută — au fost arestați, și numai prin intervenirea miliiei s'a putut restabili ordinea.

Cei mai mari ómeni. Ziariul „Berli-ner Tagblatt” a deschis plebiscit printré ce-titorii sei, pentru a afla de la ei, cari sunt cei mai mari ómeni ai prezentului. Cele mai multe voturi au fost date pentru: Tolstoi, Edison, Marconi, Roentgen, Ibsen, Mommsen, Menzel, Nansen, Koch și — Wilhelm II. O anchetă analogă a deschis nimitul z'ar și cu privire la cele mai geniale femei ale presen-tului. Resultatul e următoriu: Berta de Sutt-ner, Carmen Sylva, Sarah Bernhard și Eleo-nora Duse.

Nici papei nu s'arută m'ana! Din prilejul vísitei împăratului Wilhelm II, în Va-tican și a descrierii primirei lui la papa, unele ziare germane resuscită visita ce înainte cu cincizeci de ani o făcuse papei împăratul Fri-deric Vilhelm, pe atunci moștenitoriu numai. Inainte de a fi fost primit la papa, educatorul seu, generalul Alvensleben îl făcuse atent, că trebuie să s'arute papei m'ana. „Cum, să-i s'arut m'ana?” — replică mira moștenitoriu. „Afară de tatăl meu, regele, nu am s'arutat m'ana n'ci unui alt bărbat, și nu o voi face nici-odată”. Și s'a dus la papa. Când s'a p'esentat, papa Piu al IX-lea i-a întins m'ana, dar' el — după ce-i făcuse o închinăciune reverențioasă, în loc să i-o s'arute i-a strîns'o și scuturat'o bine, ca întré prietini. Papa s'a mirat mult de neobici-nitul omagiu, dar' nu a zis nim'c. Și-a în-semnat însă bine, că moștenitoriu german în loc de s'arutat scutură m'ana papei, și de căie-ori i-a mai făcut după aceea vísită il primia totdeauna ținîndu-și m'anele as unse după spate.

Cincisprezece mii de cerge — arse. Ministeriu de răboiu al Angliei, după în-cheierea răboiului din Transvaal a vëndut unui institut corecțional cincisprezece mii de cerge (fóle), cari fuseseră întrebuințate în spi-talele din Africa pe timpul răboiului. Cer-gele însă nefiind desinfectate, au causat întré elevii institutului bôlá de tifus, bolnă-vindu-se vr'o patruisprezece copii. În urma acesteia ministrul de interne a dispus, ca tôte cergele să fie arse.

Știri m'urante. În Erdőbénye (lângă Tokaj) un incendiu ajutat de vînt mare a mistuit 200 case împreună cu clădirile eco-no-mice din jurul lor. — Ministrul de comereiu a dat fabricii de postav din Cisnădie favoruri de stat pe timp de cinci ani. Proprietari ai fabricii sunt Mihail Bonfert și Mihail Gündissh. — Comitetul fondurilor grănițerești nă-s'edene, în ședința din 13 Maiu a ales direc-tor al gimnasiului din Năs'ud pe profesorul Virgil Șotropa.

Cine este torturat de reumatism, de podagră, țiuturi de urechia, migrenă, acela se întrebuințează crucea după electro-magnetica nr. 86,967 R. B. inventată de dl Albert Müller (Budapesta, V. Vadasz utca nr. 42/V), care cruce în vindecarea aminti-telor morburii este neîntrecută. Nenumărate sunt epistolele de mulțămînt trimise inven-tatorului, cari tôte sunt bune doveđi despre efectul minonat ce'l are crucea acésta. Întré acestea am'ntim pe cea a lui Ludovic Weiser, instructor de pian în Pojn, care recunoște efectul aceleia în cuvinte fôrte măgulitoare.

PARTEA LITERARĂ.

Un Molitvelnic manuscript.

— Notițe tipiconale. —

De Gavril Hango, preot ort. român.

(Fine.)

13. Rânduiala ce să face la Blagoslovenia casei noao (f. 191).

Nimic deosebit, dar' fôrte prescurtată. La început se zice: „Să sa lipască lumini în tus patru părții casei. Preotul ia patrahirul și zice: Blgvit Dmnz'aul nostru. etc.

14. În Dumineca pogorării Duhului sfnt. (f. 192).

„Iara trecînd soarele de amiazăzi toacă de grabă pentru zăbava slujbei ingenunchiării.”

La ectenia cea mare: Cu pace Domnu-lui să ne rugăm, sunt adause o mulțime de ectenii pentru diferite trebuințe, cari ectenii nu se află în Molitvelnicile de azi. Incolo după rânduiala Molitvelnicului și a Pentecos-tariului usitat azi.

15. Rânduiala Panaghiei (f. 208.)

„După săvârșirea Dmnezăștii Liturgii adunândușă frații toți la masă, Diaconul au Cetețul zice Psalmul 144. Înălțute Dmnz'aul meu și împăratul meu. După săvârșirea Psal-mului, Preotul ia cu cuțitul o parte din mij-locul Prescurei ce iaste la Panaghiariu zicînd acest Trop. Glas 4. Astăzi începerea mantu-irei noastre” etc. „Și preotul care va ținea rîndul slujbei zice: Tatăl nostru. Și după blsvenia mesei pre obiciaiul bătrîn șazînd frații fîștecarele înainte mîncării iau din prescură ce sau luat partea cea din Pana-ghiariu și potrivesc. După săvârșirea mesei sculîndune toți, Archimandritul sau Maimarele locului zice: Blgsvit Dmnz'aul care ne miluește și hrănește” etc. „Slavă ție Dmne, slavă ție sfnte, slavă ție împărate” etc. Diaconul zice: slavă iineai, Dmne miluește, 12-ori, Dmne blgvéște. Și apropiîndusă cătră Panaghiariu să închină și grăiaște: Părinți sfnti blgviți și mă erțați păcătoșul, și toți răspund: Dmnz'au să te erte și să te miluiască. Iară el cu trei degete amînduror mînilor rădică p'inea însus spre chipul sfntei troițe, grăiaște: O nume mare, răspunde: al presfntei Troițe. Decii mută spre ceea lature a Panaghiariului spre chipul întrupării și acolo făcînd cruce gră-iaște: Preasfntă Născătoare de Dmnz'au agiu-tăne noao. Iară frații zic: Cu aceia rugă-ciune Chse Dmne miluiaște și spăsește sufle-tele noastre. Și acieși cîntă toți: Fericimute toate n'umurile” etc. „Decii Dostoino est au p'sna 9. Irmosul dacă va fi praznic. Și cîn-tînd aciasta Diaconul poartă Panaghia ciau rădicat cătră fîstecarele înainte preoții, după aceea diaconii apoi și frații, iară aceștia după obiciaiul cu s'arutarea panagiei luînd cu m'ana din p'aine grădesc: Indurat și mltiv Dmnul hrană au dat celora ce să tem de d'nsul. Dupacea: Svnte Dmne, după Tatăl nostru, Tropariul nastoiatel, zice: Mulțămimuți Chse Dmnez'aul nostru, că ne s'aturăși” etc. „Decie Diaconul Condacul zilei: slavă, Dmnz'aul p'ar-inților nostri, carele face pururea cu noi după a ta socotință” etc. „Iară de va fi praz-nic, atunci tropariul și condacul praznicului sau a hramului, iinea, a zilei ce praznic va fi; slava, iinea, Dmne miluește 12. Dmne blgvéște, maimarele zice: Blgvit Dmnz'au care ne miluiaște și ne hrănește pre noi” etc. După aceea preotul zice ectenia de dmn, de

arhireu, de titori, și frații să zică: Dmnez'au să iarte și să miluiască; maimarle zice: Pen-tru rugăciunile Preacuratei Maicii tale, și toți alalți zic: Amin”.

16. Mltva la nascerea lui Chs fiilor de duhovnicii (f. 210).

Cea din Euchologionul de azi.

17. Molitvă în Dumineca florilor pe sâlci (f. 112).

Deosebită de cea usitată azi.

18. Mltvă la învierea lui Chs. (f. 212).

Cea usitată și azi.

19. Mltvă spre carne și pre brînză la Paști (f. 214).

Deosebită de rugăciunile de azi.

20. Mltvă pentru blgslovenia cordviei (f. 214).

Deosebită de cea de azi.

21. Mltvă la zua sfntului Petru (f. 215).

Două. Mie necunoscute încă.

22. Mltvă când încep a rădica (f. 216).

Rugăciune la temelia casei; ca și cea de azi.

23. Mltvă la fântână noao (f. 216.)

Deosebită de cea de azi.

24. Mltvă când cade va spurcat în fântână (f. 217).

„Trebuie întăe să scoată 40 de v'edre ce să l'epădă afară, atunce să aprind 4 lu-mini și să le lipască spre fântână în cruciș, iară preotul ia cădelnița și căd'ște fântâna de 3 ori și pre toți oamenii zicînd: blgvit Dmnez'aul nostru, Sfnte Dmnz'au, Tatăl nos-tru; decii trop. glas 1. spsn. bg. liudisvoia și al zilei care se va t'âmpla și po. glasului. Dmne miluește 40. preotul Mltva aciasta”. Urm'ză o rugăciune, carea în Molitvelnicile de azi încă nu o am găsit.

25. Mltva când cade ceva spurcat în vasul cu vinul sau cu untul sau cu mierea sau în-tralt ceva (f. 218).

„Și de va fi de curînd întreg neputred, să l'epede afară și să spēle alt vas curat. și să ia preotul cădelnița și să căd'escă, și după aceea să torni aghiazmă dela sfnta bogoi-avlenie în cruciș de 3 ori și acle spurcate să le toarne în vasul cel curat, după aceea Mltvă spre vas”.

Urm'ză rugăciunea cea din Molitvelni-cile de azi apoi: „și așa întăe să guste preotul și ceialalți; iară de va putred ciau căd'ut, aceea să l'epede, să nu m'ănănce dintr'nsă nici cum, nici să be, nici să să sfîntască”.

26. Intrebarea sfntului Anastasie (f. 219.)

De să va sf'atui cineva pre sine spre vr'un lucru bun ori care cu giurămînt să facă aceea: zicînd, într'at'ata vr'eme vin să nu b'eu, au să să post'escă sau de altă nevoință ceea să va giura, și postul pentru slăbiciunea au lenea și din neputința sa nu va put' is-prăvi ce au început, și va vrea să să desl'ege ce să cade să facă pentru aceea, Răspuns. — Fericții părinții nostri, cari au tocmit noao mltve de sfntire și pentru vine ca acelea au făcut noao mltve ca să să desl'ege omul de Preut, căi zis Preoților lui Dmnz'au celor adevărați, pre carii veți deslega pre p'ământ, fiva dezlegat în ceriu; însă tot omul datoriu iaste să ocărăscă neputința sa și să o hul'escă, și să să mărturisască ca un lenevos și ticălos, că de să f'ăgădu'este cineva împăratului putred să ție ceva cu drag și nu calcă până la moarte, ce însă celora ce să căesc toate să pot de sau lăpădat de nebulie, sau cu ne-destoinicie însuși sau legat sau pentru ne-voința sau giurat”.

27. Mltva celor ce să giură pre sine înșiși (f. 220).

Rugăciunea acésta este identică cu ru-găciunea la deslegarea de epitimii sau pedepse canonice din Euchologiile de azi. A două molitvă însă nu se află în acestea, și co-r'ăspunde la trebuința când cineva dorește să fie deslegat de blăst'eful cu care însuși s'a legat.

28. Mltva de toată spurcăciunea (f. 222).

Lipsește din Euchologiile de azi și co-r'ăspunde trebuinței când cineva cere să fie deslegat de vre-o spurcăciune trup'escă ori suflet'escă pentru-ca să se p'otă împ'artăși cu s'antele taine.

29. Mltva celor ce întră în post (f. 224).

Două rugăciuni: prima: Nădejdea tu-turor marginilor p'ământului, a doua lipsește

din Euchologiile de azi și corespunde la deslegare de post.

30. *Mitva nevestei vrând să margă în beserecă după nuntă* (f. 226).

Lipsește în Euchologiile de azi. Vezi-o la Rânduiala cununiei (2, d.).

Despre rugăciunile despre cari am zis, că nu se află în Molitvelnicele de azi — notez, că pot să se afle în Euchologii mie necunoscute.

Cu acestea servirea complete s'au terminat, și începându-se rânduiala cea pe scurt la punerea temeliei biserice, celelalte foi lipsesc. Judecând însă după golul puțin ce se observă într-o păreții cărții, nu pot să lipsescă multe foi.

Cărți și reviste.

Enciclopedia română, fascicol. 29—30, cuprinzând pe 12 colo de tipariu circa 4000 articoli într-o cuvintele *Ridichea* și *Șimleu*, o hartă etnografică a teritoriului locuit de români (lucrată anume pentru Enciclopedia în stabilimentul Brockhaus din Lipsa), fotografia orașului Sibiu (în vedere generală) a bisericii luterane din Sibiu, a câtorva resturi din zidurile cetății Sibiu și a bisericii luterane din Sighișoara. Dintr-o articoli cel mai vast (8000 de rânduri) e cel care tractează despre *Români, România, limba și literatura română*, având autori pe Dr. D. Onciul (istoria Românilor), M. Străjan (limba și literatura), colonel Iannescu (geografia României), Dr. Popovici-Hațeg (geologia), prof. Murgoci (clima), A. Procopovici (flora), Pop-Voitești (fauna), Dr. Felix (populațiune, filantropie și stările sanitare), Dr. G. Maior (agricultura), Dr. Gr. Antipa (pescăriile), I. I. Nacian (industria, comerțul, comunicațiunea, finanțele), B. Voinescu (constituție, administrație, justiție și impozite), colonel Aronovici (armata), D. A. Xenopol (istoria României). Din ceilalți numeroși articoli amintim: Romanul (Miron), Roman (imperiul), Șaguna (scris de Dr. Ilarion Puscariu), Secuimea, Seliște, Sibiu, Rössler, Schopenhauer, Scolastici (de Gr. Pletos), etc.

„Enciclopedia română” apare în editura librăriei Kraft (Sibiu) și costă: un fascicol 2 corone; în abonament 20 corone un volum de 10 fascicoli. Se pot face prenumerațiuni la „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” în Sibiu (strada morii nr. 8), ori direct la editor.

FELIURIMI

Un ac istoric. Un cetățean din Speyer are în posesie un ac și așa, de însemnătate istorică, adevărită prin un document de următorul cuprins: „Filip Krapp, eroitoriu și criznic, cu acul păstrat aci a cusut în pânză rămășițele pământești ale împăraților și împărăteșelor exhumate și earăși înmormântate, în zilele din XVI August până în III. Septembrie 1800. Numele domnitorilor cusuți cu acest ac sunt: Conradin II. și soție-sa Gizella; Heinrich III, Heinrich IV. și soție-sa Albertina; Heinrich V, Filip Șvabul, Rudolf de Habsburg, Adolf de Nassau, Albrecht de Austria, Beatricea, soția lui Barbarossa. *Speyer*, la III. Septembrie 1800. *Kobill*, guvernator; Dr. *Ranke*, profesor; Dr. *Praun*, profesor gimnasial; Dr. *Zimmer*, Dr. *Wolfgang M.*, *Schmid*, protobibliotecariul muzeului național; Dr. *Birkner*, asistent al colecțiilor antropologice. — Un ac, în care e tras un fir de ață, e lipit pe năsip. Sub el sigilul episcopesc.

Posta redacțiunii.

Dlui V. C. în Iacobi. Donațiuni făcute prin testament nu sunt sigure câtă vreme respectivul e în viață, pentru-că testatorul e în drept a revoca testamentul, ori a-l schimba când vrea și de câte-ori vrea. Nu publicăm deci mulțămita trimisă, pentru-că vi-se poate întâmpla să mulțămiți pe cale publică pentru o donațiune pe care la timpul seu poate că nici nu o primiți.

Amvonul bisericei gr. ort. române. — Predici pentru toate Duminecele, sărbătorile și praznicele de preste an. De Ioan **Nicorescu**, preot-profesor seminarial în Arad. — În două tomuri. — Cu binecuvântare arhierescă. — Tomul I. Predici pentru toate Duminecele de preste an. Prețul: 3 cor. plus 30 fileri porto.

2960—1903 sz. polg.

[72] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszabeni kir. törvényzék, közzé teszi, hogy Széchenyvármegyébe kebelezett Lámkerék község határának általános tagosítása elrendelése iránt, Krauss József ottani birtokos kérvénye folytán a tárgyalást elrendelte s annak határ napjával 1903. évi július hó 1-ső napját délelőtt 9 órakor a lámkeréki községi íródába kitűzte.

Ezen tárgyalásra az összes érdekelt birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelenő birtokosok a tagosításba beléegyezőknek fognak tekintetni.

Kelt Nagyszabebenben a kir. törvényzék mint polgári bíróságnak 1903. évi május hó 12. napján tartott üléséből.

Jóvián Jenő
elnök.

Thomándi
jegyző.

Nr. 1637—1903.

[74] 1—3

Concurs

Postul de notariu comunal în comuna Săsăuș (Szászaház, Sachsenhausen) în districtul Noerichiu, comitatul Sibiu (Szeben m.), este de ocupat. Cererile concursuale, scrise cu mâna proprie și instruite în sensul §. 6 art. de lege I: 1883, respective §. 3 al art. de lege XX: 1900, sunt a se înainta subscrisului cel mult până în 10 Iunie n. a. c. Cererile sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

Venite:

1. Salariu 800 cor.
2. Bani de cuartir 80 cor.
3. Paușal de călătorie 80 cor.
4. Paușal pentru lemne 24 cor.
5. Remunerațiune pentru conducerea matriculelor 160 cor.
6. Competințele statuare pentru lucrări private.

Noerichiu, în 22 Maiu 1903.

Protopretorul:
Haner.

Nr. 323 1903.

[75] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante Andrașfalău-român (Sácel), protopresbiteratul Sighișorei, pe baza Veneratului ordin consistorial din 29 Maiu a. c. nr. 4554 bis. 1903, se escrie din nou concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasonate în colo B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat. Concurenții vor avea să se așternă petițiunile în termenul deschis instruite conform legilor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă sau sărbătoare pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sighișoara, 6 Maiu 1903.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tracului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parochial concertent.

Dimitrie Moldovan
protopresb.

[73] 1—3

Concurs din oficiu.

În urma ordinului Preaveneratului Consistoriu archidiececan, dto 27 Martiu a. c. nr. 3407 Școl., se escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc din comuna Terețel cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

Salariu anual de 600 cor. din repartițiune, cuartir în edificiul școlii și 1 stângin de lemne.

Petenții au ași așterne în termenul deschis petițiunile lor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Brad, la 5 Maiu 1903.

Oficiul protopresbiterul gr. or. al Zaranului.

Vasilie Damian
protopresbiter.

În prețma esamenelor!

În prețma esamenelor!

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea română, germană și dictando tipărite în Tipografia archidiececană, în color venetă, pe hârtie forte fină, mărime 24/31 cm.

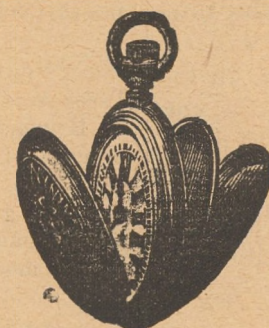
Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1-30 cor. și porto postal.

Comandele din afară se execută imediat.

Librăria tipografiei archidiececane

Important pentru fie-care om!

Desfacere totală cu prețul cel mai efin, numai cu fl. 2-95 o garnitură admirabilă din 14 bucăți prețioase, juvaerice etc.

Important
pentru
fie-care om!

- 1 orologiu de busunariu, anker remontoir de nickel, marca „System Roskopf Patent”, cu capace gravate frumos, regulator precis, 3 ani garanție și cutie.
- 1 Lanț elegant panterat, suflat sau nickelat dimpreună cu acățător sistem parisian.
- 1 ac de cravată aurit cu imitație de briliante.
- 1 păreche nasturi pentru manchete aurite marca „Garanție”.
- 1 garnitură nasturi (botoni) auriti pentru gulere și pepturi, constând din 5 bucăți.
- 2 inele de aur cu piatră elegantă.
- 1 oglindă de busunar în cutie.

Acestea 14 prețioase și admirabile obiecte dimpreună cu orologiul remontoir anker se predau numai cu 2 fl. 95 cr. prin rambursare sau prin trimiterea înainte a sumei la firma: **Brüder Hurvitz**, casă de esport, **Krakau Stradom 17** (Oesterr.)

Neconvenind a le returna în 8 zile primind banii înapoi fără ca cumpărătorul să fie cu ceva pre-scurtat. — Cataloge bogat ilustrate cu tot felul de juvaerice, se trimit gratis și franco. [61] 5—10

Agenti se caută.

Op premiat de Academia Română.

Semințe din Agrul lui Christos.

Cuvântări bisericesci

de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvântare arhierescă.

- Tom. I.: **cuvântări la toate Duminecele de preste an.**
„ II.: „**praznicele și sărbătorile,**
precum și la casuale bisericesci.
„ III.: **cuvântări la înmormântări parastase etc.,**
Prețul fiecărui tom 3 corone și porto postal.

Se află de vânzare la **autorul** și la

Tipografia și librăria Archidiececană Sibiu

Tot aici se află „Cuvântări funebreale și memoriale”, 1889, de același autor, cu prețul redus de la 3 corone la 2 corone.

La Librăria Tipografiei archidiececane din Sibiu se află de vânzare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea Înaltpreasfântiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, arhieriscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoșnița de toate zilele. — Polunoșnița Sămbetei. — Rânduia Uteniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rânduia Obedniței. — Ciasul al nouălea. — Rânduia Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminăcături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierii, Bogorodicițele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rânduia Sinacsariului. — Bogorodicițele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utenie. — Sinacsariul pe toate lunile. — Pășchălia, care cuprinde 15 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricile Pășchăliei și folosirea acelor. — Însemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscesnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.